

Актуалізація знань під час формування у майбутніх перекладачів англійської лексичної компетентності з письмового перекладу

Анотація. У статті аналізується визначення поняття "знання" як компонента перекладацької компетентності загалом та англійської лексичної компетентності з письмового перекладу зокрема, детально описується актуалізація знань майбутніх перекладачів у процесі формування англійської лексичної компетентності з письмового перекладу, яка передбачає виконання вправ, призначених для актуалізації знань різного характеру: теоретичних знань з дисципліни "Практичний курс перекладу", лінгвістичних знань, фонових знань, лінгво-текстуальних знань і знань довідкової літератури; наводяться приклади вправ з актуалізації знань майбутніх перекладачів для формування перекладацької компетентності та англійської лексичної компетентності з письмового перекладу.

Ключові слова: англійська лексична перекладацька компетентність, письмовий переклад, актуалізація знань, майбутні перекладачі.

Василенко Т. П.

Київський національний лінгвістичний університет

Актуализация знаний во время формирования у будущих переводчиков англоязычной лексической компетентности в письменном переводе

В статье анализируется определение понятия "знание" как компонента переводческой компетентности в общем и англоязычной лексической компетентности в письменном переводе в частности, детально описывается актуализация знаний будущих переводчиков в процессе формирования англоязычной лексической компетентности в письменном переводе, которая предполагает выполнение упражнений, направленных на актуализацию знаний разного характера: теоретических знаний по дисциплине "Практический курс перевода", лингвистических знаний, фоновых знаний, лингво-текстуальных знаний и знаний справочной литературы; приводятся примеры упражнений на актуализацию знаний будущих переводчиков для формирования переводческой компетентности и англоязычной лексической переводческой компетентности в письменном переводе.

Ключевые слова: англоязычная лексическая переводческая компетентность, письменный перевод, актуализация знаний, будущие переводчики.

Vasylenko T.

Kyiv National Linguistic University

Actualization future translators' knowledge while forming their English lexical competence in translation

Abstract. Introduction. The knowledge actualization in the process of English lexical competence in translation formation proves to be an obligatory phase to prepare the students to master the translators' strategies, techniques and abilities necessary to become professional translators, which lays the solid background for the effective world

integration of Ukraine. The formation of English lexical competence according to Practical Course of Translation in the third year of study requires the corresponding methodology in teaching translators' development. Thus, the present research is due to serve the essential theoretical and practical application for the methodology of teaching future translators to translate the lexical units from the source language (English) into the target one (Ukrainian).

Purpose. The purpose of this research is defining the theoretical fundamentals of knowledge as an integral component of translator's competence and creating the set of exercises aimed at the formation of English lexical competence in translation.

Methods. The author explores and analyses modern methodological approaches of defining the components of the translator's competence, grounds the necessity of the knowledge actualization at the English lexical competence in translation formation. The author also provides a set of exercises on the knowledge actualization targeted at the practical application at the education process.

Results. In the article the notion of "knowledge" as a component of the translator's competence in general and the English lexical competence in translation in particular are studied, the phase of future translators' knowledge actualization during the process of the formation of the English lexical competence in translation is described in details, examples are provided.

Keywords: English lexical competence in translation, translation, the knowledge actualization, future translators.

Постановка проблеми. Незаперечним є факт, що знання належать до компонентного складу перекладацької компетентності (ПК), але в той же час можна сказати, що не існує єдиного визначення поняття "знань" як компонента ПК та англійської лексичної компетентності з письмового перекладу (АЛКПП) зокрема. Автори виділяють різні складники знань, називаючи їх по-різному і даючи різні тлумачення, створюючи методично-теоретичну неоднозначність у визначенні місця знань різного характеру у структурному складі ПК й АЛКПП, що, у свою чергу, є причиною недостатнього розроблення підсистеми вправ з актуалізації знань у межах методики навчання перекладу і свідчить про проблематичність та актуальність цього питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ретельно вивчивши та проаналізувавши теоретичні дослідження щодо місця знань у компонентному складі ПК, варто зазначити, що науковці виділяють різні типи знань для формування ПК. Однак дослідники погоджуються з тим, що обов'язковими є певні перекла-

дацькі знання, називаючи їх по-різному, а саме: теоретичні (М. В. Вербицька і М. Ю. Соловов [2], Н. М. Гавриленко [3], Т. В. Ганічева [4], Л. К. Латишев [7; 8], Л. М. Черноватий [11]); предметні (М. В. Вербицька і М. Ю. Соловов [2], Н. М. Гавриленко [3]); перекладацькі професійні стратегічні (М. В. Вербицька і М. Ю. Соловов [2], Н. М. Гавриленко [3], Т. В. Ганічева [4], Л. М. Черноватий [11]); текстотворюючі (М. В. Вербицька і М. Ю. Соловов [2], Н. М. Гавриленко [3], Т. В. Ганічева [4]); прагматичні (М. В. Вербицька і М. Ю. Соловов [2], Т. В. Ганічева [4]). Отже, аналітичний огляд наукової літератури свідчить, що Н. М. Гавриленко, Т. В. Ганічева, М. В. Вербицька, Л. К. Латишев і Л. М. Черноватий, М. Ю. Соловов наголошують на необхідності актуалізації знань для успішного виконання перекладацьких фахових задач [6], що є обов'язковим і для формування АЛКПП.

Беручи до уваги актуальність проблеми розроблення підсистеми вправ з актуалізації знань під час формування АЛКПП і недостатній рівень її дослідженості, ставимо за мету статті обґрунтувати необхідність актуалізації знань під час формування АЛКПП та розглянути запропоновані нами приклади вправ у межах підсистеми вправ з формування АЛКПП.

Мета статті визначає її завдання: дати визначення знанням у межах АЛКПП, виділити типи знань, необхідні для формування АЛКПП, навести приклади вправ для актуалізації знань під час формування АЛКПП.

Результати дослідження. Проаналізувавши вищезгадані характеристики знань ПК [2; 3; 4; 7; 8; 11], ми виділили знання, необхідні саме для формування АЛКПП, під якою ми розуміємо здатність індивіда адекватно розпізнавати й розуміти англійські лексичні одиниці і знаходити їм українські еквіваленти на основі рецептивних навичок (під час читання) та репродуктивних навичок і вмінь (під час письмового перекладу), використовуючи теоретичні знання з дисципліни «Практичний курс перекладу», лінгвістичні знання, фонові знання, лінгво-текстуальні знання, знання довідкової літератури, знання та лексичну усвідомленість (lexical awareness) зокрема, враховуючи норми правопису англійської та української мов, сфери спілкування, стилі, лінгвосоціокультурні особливості в обох мовах, еквівалентну дію на адресатів тексту перекладу порівняно з текстом оригіналу [1]. Отже, до компонентного складу АЛКПП належать знання, навички, вміння і лексична усвідомленість.

На основі розроблених теоретичних засад нами було розроблено підсистему вправ, яка включає групу вправ для актуалізації знань, необхідних для формування АЛКПП. У свою чергу, група вправ, спрямована на актуалізацію знань, включає п'ять підгруп вправ, а саме:

1) вправи для актуалізації теоретичних знань з дисципліни «Практичний курс перекладу»;

- 2) вправи для актуалізації лінгвістичних знань;
- 3) вправи для актуалізації фонових знань;
- 4) вправи для актуалізації лінгвотекстуальних знань;
- 5) вправи для актуалізації знань довідкової літератури.

Обґрунтуванням необхідності актуалізації знань під час розроблення методики навчання перекладу є твердження Ж. В. Ніконової, яка вважає, що фрейм, на відміну від інших типів когнітивних одиниць, наприклад поняття або образ, є смисловим каркасом висловлювання та основою для передавання смислу, що має бути обов'язково враховане під час формування АЛКПП, а саме оволодіння знаннями різного характеру [10]. Крім того, наголошуючи на важливості знань АЛКПП, доречно згадати про лексичний фрейм, який у сучасній когнітивній лінгвістиці передбачає набір різних знань про певний предмет [9].

Отже, перша підгрупа вправ для формування АЛКПП є основоформуючою, адже виконання будь-якого завдання можливо полегшити завдяки попередній підготовці на початковій фазі формування проблеми або постановки мети, шляхом забезпечення більш глибокого осмислення необхідних лінгвістичних елементів, застосування наявних знань і досвіду для виконання поставлених професійних завдань. Адже актуалізація знань зменшує навантаження на майбутніх перекладачів під час виконання завдання та керування ним, увага студентів зосереджується на сприйнятті змісту завдань, що виникають, і як наслідок, збільшується ймовірність успішного виконання завдання як у кількісному, так і в якісному плані [5].

Наведемо приклади вправ, що увійшли до першої підгрупи з актуалізації знань під час формування АЛКПП. Так, перша підгрупа вправ має на меті актуалізацію лінгвістичних знань, що передбачає виконання завдань, головною метою яких є повторення знань про мовні явища як мови оригіналу, так і мови перекладу, допомагаючи майбутнім перекладачам розуміти будову і функціонування мови тексту оригіналу і тексту перекладу, визначити мовний рівень перекладацької задачі, наприклад інтернаціоналізми, їх характерні риси, знання про які є необхідними для забезпечення професійного письмового перекладу. Проілюструємо першу підгрупу вправ на прикладі формування АЛКПП інтернаціоналізмів.

Приклади вправ для актуалізації лінгвістичних знань

Приклад 1.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, двомовна, нормована у часі, без опори, письмова, аудиторна.

Мета: актуалізувати лінгвістичні знання студентів про інтернаціоналізми.

Task: What do you know about the units of international lexicon? Fill in the gaps in the text about the internationalism definition.

Internationalisms – are such units which are _____ from one and the same _____ language by at least three genealogically different languages in the same or similar _____ form and identical _____.

Internationalisms may be not only words and phrases/word-groups, but also morphemes – prefixes, _____ and even _____, nothing to say about root morphemes as the English or Ukrainian words gas – газ, park – парк, pound – фунт. e.g. dollar – долар, fund – фонд, lord – лорд.

Example: Internationalisms – are such units which are borrowed from one ...

Приклад 2.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, двомовна, нормована у часі, без опори, письмова, аудиторна.

Мета: актуалізувати лінгвістичні знання студентів про словотвір інтернаціоналізмів.

Task: *Make up the internationalisms with the help of the following derivative means:*

- 1) prefixes : anti-/анти-, ex-/екс-, inter-/інтер-, trans-/транс-, ultra-/ультра-;
- 2) suffixes: -ar/-ар, -er/-ер, -ist/-ист/-іст, -ssion/-сія, -tion/-ція;
- 3) inflexions: -um/-ум, -us/-ус, -a/-а/.

Example: prefixes : anti-/анти- антитіло/antibody

Друга підгрупа вправ з актуалізації теоретичних знань з дисципліни “Вступ до перекладознавства” і “Практичний курс перекладу” допомає майбутнім перекладачам повторити перекладознавчі знання та засвоїти новий теоретичний матеріал дисципліни “Практичний курс перекладу”. Наведемо приклади вправ.

Приклад 3.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, робота у групах, двомовна, нормована у часі, без опори, усна, аудиторна.

Мета: актуалізувати теоретичні знання студентів про способи перекладу інтернаціоналізмів.

Task: *How are internationalisms conveyed from the source language into the target one? Could you provide examples?*

Приклад 4.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, одномовна, нормована у часі, без опори, письмова, аудиторна.

Мета: актуалізувати теоретичні знання студентів про сфери використання інтернаціоналізмів.

Task: *Do the matching: the type of the international lexicon and an example.*

Example	Field of the Internationalisms
bank, Mathematics, audit constitution, starter, president, party barter, motor, battery, Chemistry, Physics, carter, Genetics, telegraph	social and political terminology comprising the most commonly used political, economic, philosophical, historical, linguistic, sociological units of lexicon natural history/sciences terminology technical terms

Example: bank – social and political terminology comprising the most commonly used political, economic, philosophical, historical, linguistic, sociological units of lexicon.

Приклад 5.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, одномовна, нормована у часі, з опорою, письмова, аудиторна.

Мета: актуалізувати теоретичні знання студентів про види інтернаціоналізмів.

Task: *First read the definitions of genuine internationalisms and the loan units of lexicon, then do the matching: genuine internationalisms and the loan units of lexicon.*

Genuine internationalisms are single words or word-combinations the characteristic feature of which is their semantic singularity, their lexical identity and orthographic similarity in the source language and in all target languages remains unchanged both at language level and at speech level.

Loan units of lexicon have common structural form of a word-combination but not a similarity in their orthographic form and sounding.

motor/мотор citric acid/лимонна кислота audit/аудит lead oxide/окис свинцю specific gravity/питома вага Archilles' heel/Ахіллесова п'ята surplus value/додана вартість therapeutic/терапевтичний Repetitio est mater studiorum/ повторення – мати навчання	genuine internationalisms loan units of lexicon
---	--

Example:

motor/мотор	genuine internationalisms
-------------	---------------------------

Приклад 6.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, двомовна, нормована у часі, з опорою, письмова, аудиторна.

Мета: актуалізувати теоретичні знання студентів про види інтернаціоналізмів.

Task: *Define genuine internationalisms and pseudo-internationalisms.*

Note: Pseudo-internationalisms (translator's false friends) – words/word-combinations that have identical orthographic form but quite different lexical meaning.

conductor/кондуктор, conductor/керівник, artistic/художній, artistic/артистичний, industry/індустрія, industry/працьовитість, practical/практичний, practical/доцільний, revolution/кругообіг, revolution/революція, civil/цивільний, civil/чемний	genuine internationalisms pseudo-internationalisms
--	---

Example:

conductor/кондуктор	pseudo-internationalisms
---------------------	--------------------------

Третя підгрупа вправ направлена на актуалізацію фонових знань, адже перекладач має орієнтуватися у темі тексту перекладу з метою уникнення смислових помилок. Розглянемо приклади вправ, які націлені на актуалізацію фонових знань майбутніх перекладачів.

Приклад 7.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, робота у групах, одномовна, нормована у часі, без опори, усна, аудиторна.

Мета: актуалізувати знання студентів про важливість володіння фоною інформацією для перекладачів.

Task: *One of the sound translator's guidelines is "In order not to make a mistake in rendering the meaning, a translator should have a background information/knowledge on the topic of translation".*

Приклад 8.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, одномовна, нормована у часі, з опорою, письмова, аудиторна.

Мета: актуалізувати фонові знання студентів з теми тексту перекладу, а саме сучасну архітектуру Іспанії.

Task: *Before starting translating the article about the extravagant City of Culture, try to find the information about this site of interest and write out the key information that is a must in your translation practice.*

Четверта підгрупа вправ для формування АЛКПП передбачає актуалізацію знань довідкової літератури. Як свідчить практика, у своїй професійній діяльності перекладач має користуватися широким діапазоном довідкових ресурсів, знання про які є обов'язковими для письмового перекладача. Проілюструємо прикладами вправ.

Приклад 9.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, одномовна, нормована у часі, без опори, усна, аудиторна.

Мета: актуалізувати знання студентів щодо використання довідкових джерел під час перекладу.

Task: *One of the open-ended questions in the field of translation is the following "What is more important in translation?"*

- a good example (the original book/materials in the particular field/area (e.g. agriculture, astronomy) including all the necessary terminology, notions, clichés etc;
- a good dictionary;
- none of the above mentioned;
- both of the above mentioned;

Try to answer it and ground your reason.

Приклад 10.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, одномовна, нормована у часі, без опори, письмова, аудиторна.

Мета: актуалізувати знання студентів про види словників.

Task: *You are asked to translate an article including a number of internationalisms, both genuine and pseudo. What resources will you use to do it professionally?*

П'ята підгрупа вправ на актуалізацію лінгвотекстуальних знань є обґрунтованою, адже структура тексту оригіналу і тексту перекладу має відмінності, зумовлені текстуальними особливостями побудови текстів у різних мовах. З метою уникнення здійснення помилок в оформленні тексту перекладу пропонуємо вправи на актуалізацію знань лінгвотекстуального характеру.

Приклад 11.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, двомовна, нормована у часі, без опори, усна, аудиторна.

Мета: актуалізувати лінгвотекстуальні знання студентів про структуру публіцистичних текстів.

Task: *The structure of the British and the Ukrainian articles differs considerably. What do you know about the fact: how are the main information and the details organized throughout the op-ed article? What translator's strategies could you name in relation to the above mentioned translation phenomenon?*

Приклад 12.

Вправа: репродуктивна, умовно-комунікативна, частково керована, індивідуальна, двомовна, нормована у часі, без опори, усна, аудиторна.

Мета: актуалізувати лінгвотекстуальні знання студентів про структуру публіцистичних текстів.

Task: *Read two articles in Ukrainian and English covering the same cultural issue and find the same and distinct features in the structural layout of the material. Be sure to write out the equivalents to use in your translation task given in the translation practice.*

The Article in the English Language

WINTER ON FIRE: UKRAINE'S FIGHT FOR FREEDOM GETS BEST DOCUMENTARY FEATURE FILM OSCAR NOMINATION 2016

Winter on Fire: Ukraine's Fight for Freedom, directed by Evgeny Afineevsky, has received a 2016 Oscar nomination for Documentary Feature Film.

During three months in 2013 and 2014, student demonstrations in Kyiv's Maidan Square developed into a revolution by diverse groups of people calling for the resignation of President Viktor Yanukovich. Hoping for stronger ties to the European Union, protesters fought against government military forces to oppose Yanukovich's efforts to ally with Russia.

These are the first Academy Award nominations for Evgeny Afineevsky and producer Den Tolmor.

Other competing nominees in the Documentary Feature Film category are: Amy, What Happened, Miss Simone?, Cartel Land, and The Look of Silence.

See the full list of nominations for the 2016 Oscars and watch The Oscars LIVE! OSCAR SUNDAY FEBRUARY 28 on ABC! [12]

The Article in the Ukrainian Language

Названо номінантів на отримання премії "Оскар" Український фільм "Зима у вогні" номінований у категорії "Кращий документальний фільм"

У січні стали відомі номінанти на отримання премії "Оскар". Фільм "Зима у вогні", який розповідає про події Революції гідності, був номінований у категорії "Кращий докумен-

тальний фільм”. Повний список номінантів наводить видання The Guardian. Крім “Зими у вогні” за звання кращого фільму будуть боротися “Земля картелів”, “Що сталося, міс Симон?”, “Емі” і “Погляд тиші”.

Номінації в інших категоріях розподілилися наступним чином: “Кращий фільм”: “Шалений Макс: Дорога гніву”; “Кімната”; “Марсіанин”; “Легенда Х'ю Гласса”; “Шпигунський міст”; “Бруклін”; “Гра на пониження”; “У центрі уваги”.

Церемонія нагородження премією відбудеться 28 лютого. Фільм “Зима у вогні” знятий у копродукції України, США і Великобританії. Він показує 93 дні взимку 2013–2014, описуючи, як “рух за громадянські права перетворюється в підтримувану мільйонами революцію і громадянську непокору” [13].

Висновки і перспективи. Таким чином, ми проаналізували праці з теми дослідження, обґрунтували тим самим необхідність актуалізації знань під час формування АЛКПП, деталізували типи знань, необхідні для формування АЛКПП, навели приклади вправ у межах запропонованої підсистеми вправ з формування АЛКПП.

Перспективу подальшого дослідження ми вбачаємо у практичній реалізації запропонованої методики формування АЛКПП в межах дисципліни “Практичний курс перекладу”.

ЛІТЕРАТУРА

- Василенко Т. П. Комплекс вправ для формування у майбутніх перекладачів англomовної лексичної компетенції у писемному перекладі / Т. П. Василенко // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Педагогіка та психологія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2012. – Вип. 21. – С. 146–160.
- Вербицкая М. В. Компоненты и уровни переводческой компетенции / М. В. Вербицкая, М. Ю. Соловов // Вестник Московского университета. Серия 19 : Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2010. – № 4. – С. 9–18.
- Гавриленко Н. Н. Теория и методика преподавания перевода в сфере профессиональной коммуникации / Наталия Николаевна Гавриленко. – М. : НТО им. С. И. Вавилова, 2009. – 178 с.
- Ганічева Т. В. Методика навчання майбутніх філологів усного англomовного двостороннього перекладу у галузі прав людини : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Ганічева Тетяна Вікторівна. – К., 2008. – 359 с.
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 261 с.
- Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : [учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз.] / Вилен Наумович Комиссаров. – М. : Высш. шк., 1990. – 253 с.
- Латышев Л. К. Перевод: теория, практика и методика преподавания / Л. К. Латышев, А. Л. Семенов. – М. : Академия, 2003. – 192 с.
- Латышев Л. К. Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе : [учеб.-метод. пособие] / Л. К. Латышев, В. И. Провоторов. – М. : НВИ-ТЕЗАРУС, 2001. – 136 с.
- Минский М. Фреймы для представления знаний / М. Минский : [пер с англ., под ред. Ф.М. Кулакова]. – М. : Энергия, 1979. – 151 с.
- Никонова Ж. В. Теория фреймов в лингвистических исследованиях / Жанна Викторовна Никонова. – СПб. : Филол.-ф-т СПбГУ, 2006. – 144 с.
- Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : [підручник для студ. вищих заклад. освіти за спец. “Переклад”] / Леонід Миколайович Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с. (Серія : UTTA Series).

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

- Sarah Huggins. Winter on Fire: Ukraine's Fight for Freedom Gets Best Documentary Feature Film Oscar Nomination 2016 / [Electronic resource] / Sarah Huggins. – Access mode : <http://oscar.go.com/news/nominations/winter-on-fire-ukraines-fight-for-freedom-gets-best-documentary-feature-film-oscar-nomination-2016>
- Названо номінантів на отримання премії “Оскар” / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dt.ua/CULTURE/nazvano-nominantiv-na-otrimannya-premiyi-oskar-196628_.html

REFERENCES

- Vasylenko T. P. Kompleks vprav dlya formuvannya u maybutnikh perekladachiv anhlomovnoyi leksychnoyi kompetentsiyi u pysemnomu perekladi / T. P. Vasylenko // Visnyk Kyuyiv'skoho natsional'noho lnhvystychnoho universytetu. Seriya : Pedahohika ta psykhohohiya. – K. : Vyd. tsentr KNLU, 2012. – Vyp. 21. – S. 146–160.
- Verbytskaya M. V. Komponenty u urovny perevodcheskoy kompetentsyy. / M. V. Verbytskaya, M. Yu. Solovov // Vestnyk Moskovskoho unyversyteta. Seryya 19 : Lnhvystyka y mezkul'turnaya kommunykatsyya. – 2010. – # 4. – S. 9–18.
- Havrylenko N. N. Teoryya y metodyka prepodavannya perevodu v sfere professyonal'noy kommunykatsyy / Natalyya Nykolaevna Havrylenko. –M. : NTO ym. S. Y. Vavyl'ova, 2009. – 178 s.
- Hanicheva T. V. Metodyka navchannya maybutnikh filolohiv usnoho anhlomovnoho dvostorono'oho perekladu u haluzi prav lyudyny : dys. ... kandydata ped. nauk : 13.00.02 / Hanicheva Tetyana Viktorivna. – K., 2008. – 359 s.
- Zahal'noyevropeys'ki Rekomendatsiyi z movnoyi osvity: vyvchennya, vykladannya, otsinyuvannya / [nauk. red. ukr. vyd. S. Yu. Nikolayeva]. – K. : Lenvit, 2003. – 261 s.
- Komyssarov V. N. Teoryya perevoda (lynhvystycheskye aspekty) : [ucheb. dlya yn-tov y fak. ynostr. yaz.] / Vylen Naumovych Komyssarov. – M. : Vyssh. shk., 1990. – 253 s.
- Latyshev L. K. Perevod: teoryya, praktyka y metodyka prepodavannya / L. K. Latyshev, A. L. Semenov. – M. : Akademya, 2003. – 192 s.
- Latyshev L. K. Struktura y soderzhanye podgotovky perevodchikov v yazykovom vuze : [ucheb.-metod. posobyey] / L. K. Latyshev, V. Y. Provotorov. – M. : NVY-TEZARUS, 2001. – 136 s.
- Mynskyy M. Freymy dlya predstavlenyya znanyy / M. Mynskyy : [per s anhl., pod red. F.M. Kulakova]. – M. : Enerhyya, 1979. – 151 s.
- Nykonova Zh. V. Teoryya freymov v lnhvystycheskykh yssledovanyakh / Zhanna Vyktorovna Nykonova. – SPb. : Filol.-f-t SPbHU, 2006. – 144 s.
- Chernovatyy L. M. Metodyka vykladannya perekladu yak spetsial'nosti : [pidruchnyk dlya stud. vyshchykh zaklad. osvity za spets. “Pereklad”] / Leonid Mykolayovych Chernovatyy. – Vynnytsya : Nova Knyha, 2013. – 376 s. (Seriya : UTTA Series).
- Sarah Huggins. Winter on Fire: Ukraine's Fight for Freedom Gets Best Documentary Feature Film Oscar Nomination 2016 / [Electronic resource] / Sarah Huggins. – Access mode : <http://oscar.go.com/news/nominations/winter-on-fire-ukraines-fight-for-freedom-gets-best-documentary-feature-film-oscar-nomination-2016>
- Названо nominantiv na otrymannya premiyi “Oskar” / [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://dt.ua/CULTURE/nazvano-nominantiv-na-otrimannya-premiyi-oskar-196628_.html

Отримано 14.02.2016